

ΜΑΘΗΜΑ: ΛΟΓΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ (73)

Διάρκεια εξέτασης: **Δύο ώρες (2:00)**

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τρία (3) μέρη. Πρέπει να απαντηθούν ΟΛΕΣ οι ερωτήσεις.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (20 Μονάδες)

Περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις/ασκήσεις κλειστού τύπου, που ελέγχουν τις γνώσεις των εξεταζομένων στο αντικείμενο της **Φιλοσοφίας**. Κάθε απάντηση/λύση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες. Οι ερωτήσεις/ασκήσεις του μέρους αυτού είναι του τύπου:

1. Σωστό – Λάθος
2. Πολλαπλή Επιλογή
3. Αντιστοίχιση

(Μονάδες $2 \times 10 = 20$)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (40 Μονάδες)

Περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις που ελέγχουν τις γνώσεις και την ικανότητα κατανόησης και σύνθεσης των εξεταζομένων στο αντικείμενο της **Φιλοσοφίας**. Κάθε απάντηση βαθμολογείται με οκτώ (8) μονάδες. Οι ερωτήσεις απαιτούν απαντήσεις σε συνεχή ροή λόγου.

Ειδικότερα:

1. Η ερώτηση ένα (1) περιλαμβάνει δύο (2) όρους από το αντικείμενο της **Φιλοσοφίας** για τους οποίους ζητείται σύντομο κατατοπιστικό σημείωμα έκτασης 100-150 λέξεων. Κάθε σημείωμα βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες.

(Μονάδες $2 \times 4 = 8$)

2. Οι ερωτήσεις δύο (2) έως πέντε (5) είναι κλειστού τύπου και ελέγχουν τις γνώσεις και την ικανότητα κατανόησης των εξεταζομένων σε συγκεκριμένα ζητήματα από το αντικείμενο της **Φιλοσοφίας**.

(Μονάδες $4 \times 8 = 32$)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (40 Μονάδες)

Περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις ανοικτού τύπου οι οποίες συνοδεύονται από πρωτογενείς/ή ή δευτερογενείς/ή πηγές/παραθέματα και οι οποίες ελέγχουν τις γνώσεις, την ικανότητα κατανόησης, καθώς και τις δεξιότητες, ανάλυσης, περιγραφής, αξιολόγησης, σχολιασμού, ερμηνείας, σύνθεσης και κριτικής σκέψης των εξεταζομένων σε συγκεκριμένα ζητήματα από το αντικείμενο της **Φιλοσοφίας**. Κάθε απάντηση βαθμολογείται με είκοσι (20) μονάδες. Οι ερωτήσεις αυτές **απαιτούν δομημένες απαντήσεις σε συνεχή ροή λόγου** (πρόλογος/εισαγωγή, ανάπτυξη κύριου ζητούμενου και επίλογος/κατακλείδα), έκτασης 250-300 λέξεων.

(Μονάδες $2 \times 20 = 40$)

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ

1. ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΝΟΥ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

1.1.1 Ο όρος “Μεταφυσική” και η έννοια του.

1.1.2 Η Μεταφυσική και η Γνωσιολογία μπροστά στο “μεταφυσικό ερώτημα”.

1.1.3 Μεταφυσική και Επιστήμη.

1.2 ΝΟΥΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑ – ΔΥΪΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

1.2.1 Το πρόβλημα της σχέσης μεταξύ του νου και σώματος. Οι “δυϊστικές θεωρίες”.

1.2.2 Νους και σώμα στη φιλοσοφία του Πλάτωνα. Η θέση της ψυχής στον πλατωνικό “κόσμο των Ιδεών”.

1.3 ΝΟΥΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑ – ΜΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

1.3.1 Το πρόβλημα της σχέσης μεταξύ του νου και του σώματος. Οι “μονιστικές θεωρίες”.

1.4 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

1.4.1 Το φιλοσοφικό πρόβλημα της “ταυτότητας” του ανθρώπινου υποκειμένου.

1.5 ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

1.5.1 Μηχανή, νοημοσύνη και “τεχνητή νοημοσύνη”.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

2.1 ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΗΘΙΚΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ

2.1.1 Η ηθική διάσταση των ανθρωπίνων πράξεων και η φιλοσοφική θεωρία του “Ωφελιμισμού”.

2.1.2 Το κριτήριο της “ηθικής πράξης” στον Πλάτωνα. Το αίτημα της “ιδανικής πολιτείας” για τη διασφάλιση του ηθικού τρόπου διαβίωσης των πολιτών.

2.1.3 Το κριτήριο της “ηθικής πράξης” στον Αριστοτέλη: “ηθική αρετή” και “ηθικά ενάρετος χαρακτήρας”.

2.1.4 Ο Immanuel Kant και η αναζήτηση των “θεμελιωδών αρχών” της “ηθικής πράξης”. Η μετάβαση από τη συνέπεια της πράξης στον τρόπο σκέψης του δρώντος υποκειμένου.

2.2 ΑΠΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΗΘΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ

2.2.1 Το ερώτημα για την ύπαρξη κοινών “ηθικών κρίσεων” και κοινών “ηθικών κριτηρίων”.

2.2.2 Το ερώτημα για την “ηθική ελευθερία” και την “ηθική υπευθυνότητα” της ανθρωπίνης συμπεριφοράς.

2.3 Η ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΣΤΑΣΗΣ ΖΩΗΣ

2.3.1 Το ερώτημα για την αναγκαιότητα της “ηθικής στάσης ζωής”.

2.4 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

2.4.1 Ηθικές αξίες. Από τη θεωρητική ανάλυση στο πεδίο της εφαρμοσμένης Ηθικής.

3. ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

3.1 ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

3.1.1 Η “Ηθική” και η “Πολιτική Φιλοσοφία» μπροστά στην ανάγκη για συγκρότηση οργανωμένων κοινωνιών.

3.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

3.2.1 “Κοινωνικό συμβόλαιο”, δημοκρατία και φιλελεύθερη δημοκρατική πολιτεία.

3.3 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

3.3.1 Ελευθερία και ισότητα: οι θεμελιώδεις αξίες του δημοκρατικού πολιτεύματος μπροστά στις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.

4. ΘΑΥΜΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΩΡΑΙΟ

4.1 ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

4.1.1 Η αρνητική στάση του Πλάτωνα απέναντι στην Τέχνη. Η υποβάθμιση της αλήθειας και η υπονόμευση της αρετής.

4.1.2 Η θετική στάση του Αριστοτέλη απέναντι στην Τέχνη. Η καθολική σημασία της Ποίησης κι ο καθαρτικός χαρακτήρας της Τραγωδίας.

4.2 ΦΥΣΗ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

4.2.1 Η έννοια του “Ωραίου” στην Τέχνη.

4.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

4.3.1 Η έννοια της “αναπαράστασης” στην Τέχνη. Από το αντικείμενο - έργο και τη “μίμηση” της “αντικειμενικής πραγματικότητας” στο υποκείμενο - δημιουργό και τον αποκαλυπτικό χαρακτήρα του έργου Τέχνης.

4.4 Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

4.4.1 Η μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τον δημιουργό στο έργο Τέχνης και από αυτό στον αποδέκτη του.

4.4.2 Η συγκρότηση των «Κανόνων» της Ιστορίας της Τέχνης.

4.5 ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

4.5.1 Η «δημοκρατικοποίηση» της Τέχνης στην εποχή της Τεχνολογικής Επανάστασης και η σημασία της στη σύγχρονη ζωή.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ¹

Στ. Βιρβιδάκης, Βασ. Καρασμάνης, Χαρ. Τουρνά, *Αρχές Φιλοσοφίας. Β΄ Γενικού Λυκείου. Θεωρητική Κατεύθυνση* [Βιβλίο Μαθητή], ΥΠΔΒΘ, Αθήνα, ΙΤΥΕ-«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» 2012.

Θεοδόσιος Ν. Πελεγρίνης, *Αρχές Φιλοσοφίας. Β΄ Ενιαίου Λυκείου. Θεωρητική Κατεύθυνση*, [Βιβλίο Μαθητή], ΥΕΠΘ-ΠΙ, Αθήνα, ΟΕΔΒ 2002 [διαθέσιμο σε ψηφιακή μορφή στον ιστοχώρο του μαθήματος στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ].

Νίκος Ορφανίδης, *Φιλοσοφία Γ΄ Ενιαίου Λυκείου*, [Βιβλίο Μαθητή], ΥΠΠ-ΥΑΠ 2003.

¹ Όλα τα Διδακτικά Εγχειρίδια είναι διαθέσιμα και σε ψηφιακή – ηλεκτρονική μορφή στον ιστοχώρο του μαθήματος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.